

Een Syriër in Turkije steekt een cartoon over president Assad in de fik. REUTERS

Kiezen tussen oorlog of oorlog

#VanDam Zonder dialoog dreigt Syrië bloedig uiteen te vallen en neemt het regime van Bashar al-Assad buurlanden mee in zijn val, waarschuwt de best ingevoerde Nederlander in het Midden-Oosten, ex-topdiplomaat Koos van Dam.

Arnold Karskens
Amsterdam

De Arabische Lente in Syrië is te rooskleurig voorgesteld. Het zijn niet uitsluitend vreedzame demonstranten tegen een repressief regime', zegt arabist Nikolaos 'Koos' van Dam (66). Als diplomaat vertegenwoordigde hij de laatste decennia Nederland in onder meer Libië, Egypte, Libanon, Irak en Turkije. Over de Syrische Ba'athpartij schreef hij zijn dissertatie *The struggle for power in Syria*, een internationaal erkend standaardwerk. Hij heeft zijn bedenkingen over een goede afloop in het land waar in tegenstelling tot andere Arabische staten de revolutie nog steeds niet verder komt. 'Als het regime van president Bashar al-Assad stopt met geweld tegen de bevolking wil dat niet zeggen dat de gewapende oppositie ook de wapens neerlegt. Het gevaar dreigt dat het ene regime vervangen wordt door een ander totalitair regime.'

Terwijl de inmiddels gepensioneerde topdiplomaat de verhuisdo-

zen voor de laatste maal leegt in zijn Haagse woning, schetst hij vier toekomstscenario's voor Syrië. De eerste mogelijkheid, een militaire coup van binnenuit, acht de ex-diplomaat niet zo waarschijnlijk. 'Die kans is klein omdat de legertop net als de president tot de alawitische minderheid behoort. Die zullen hun eigen mensen niet zo gauw verraden, want dat betekent al gauw hun eigen dood.'

Tegenstellingen

De tweede piste, een evolutie naar democratie, acht hij op kortere termijn niet realistisch. 'Iedere echte hervorming betekent het einde van de Ba'athpartij die al een halve eeuw in het zadel zit.' Met een derde toekomstscenario houden weinigen rekening. 'Assad kan de strijd winnen als de meeste demonstranten de moed opgeven. Voorlopig zingt zijn regime het dan nog wel een tijdje uit. Democratische krachten winnen het komend jaar zeker niet.'

Het vierde scenario, het waarschijnlijkste in zijn ogen: een sektari-

Geridderd

Voor zijn rol bij de gijzeling in Irak en Koeweit in 1990 is Koos Van Dam benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau.

sche burgeroorlog. Soennieten strijden in Homs, de op twee na grootste stad, al dagelijks tegen de alawitische militairen en veiligheidstroepen die hen gewelddadig onderdrukken. 'In 2012 zie ik het in heel Syrië die richting uitgaan. De tegenstellingen lijken onoverbrugbaar. Als Assad zegt: 'Ik treed af als ik niet langer populair ben bij het volk', is dat grootspraak. Hij gaat zonder dwang of geweld nooit weg.' Een vertrek van Assad betekent daarbij niet automatisch pais en vree. De orthodoxe moslimbroe-

derschap en de extremistische salafisten, die waarschijnlijk verantwoordelijk zijn voor een kwart van de meer dan 4.000 slachtoffers, lukt het electoraal nooit om democratisch de macht te grijpen. 'Die zullen dat eerder gewapend proberen als ze de kans krijgen en anderen misschien ook.'

Gesprek

Als diplomaat maakte Van Dam de Israëlische invasie van Libanon in 1982 mee en de gijzeling van westerlingen in Irak in 1990. Met die ervaring is hij groot voorstander van een dialoog, al dan niet in combinatie met politieke druk, omdat je zo bloedvergieten eerder kunt voorkomen. 'Het Westen heeft tot nu toe nooit serieus geprobeerd een gesprek aan te gaan met de machthebbers in Damascus.' Hij is tegen een militair optreden, zoals geopperd door Frankrijk. Het kostte de NAVO zes maanden om het kleine Libische leger te helpen verslaan. Syrië telt bijna een half miljoen militairen en is veel beter op oorlogsvoering toegerust.

Bovendien bestaat er een grote kans dat de gevechten overslaan naar de buurlanden. Assad kan als tegenmaatregel de Koerden in Turkije gaan steunen. Dit weekend raakten bij een aanslag vijf Franse VN-militairen gewond in Zuid-Libanon. De Franse regering ziet daarin een Syrische vergelding voor haar kritische houding. Een ander plan, een bufferzone creëren op Syrisch grondgebied langs de Turkse en Libanese of Jordaanse grens voor de gewapende oppositie of humanitaire corridors, is zonder buitenlandse militaire steun onhaalbaar en betekent sowieso oorlog. 'Syrië zal nooit accepteren dat zijn soevereiniteit wordt aangetast.'

Sancties, zoals een olieboycot afgekondigd door de Europese Unie, hebben in zijn ogen niet het gewenste effect. 'Iedereen roept: we moeten iets doen tegen de mensenrechtenschendingen. Prima. Maar sancties treffen vooral de bevolking, zoals we hebben gezien in Irak in de jaren negentig. Dat heeft toen een paar honderdduizend burgers het leven gekost.'

Dierenvriend

165 honden en katten verzamelde een dame uit Singapore in haar rijtjeshuis. Dat werd de huurbaas een beetje veel en nu moet ze haar huis uit.

Record

Samsung verkocht in 2011 meer dan 300 miljoen toestellen, een record voor het bedrijf. Het succes zat hem in de Galaxy-S-serie.

Westervoort centraal

Het college van Westervoort stond om half 3 's ochtends klaar om de eerste trein naar hun dorp te nemen, helaas sloeg de trein het station over.

